

Ο μύθος της Θεάς Δήμητρας

Όπως οι εποχές αλλάζουν...

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Μια φορά & έναν καιρό ήταν μια τρανή θεά, η Δήμητρα, που ήταν η θεά της βλάστησης και της καρποφορίας. Η Δήμητρα είχε μια κόρη, που ήταν εξαιρετικά ωραία, και τη λέγανε Περσεφόνη. Πατέρας της Περσεφόνης ήταν ο παντοδύναμος θεός Δίας, ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων.

Μια μέρα, η ωραία Περσεφόνη έπαιζε ξέγνοιαστη με τις φιλενάδες της, τις Ωκεανίδες σε ένα ανθισμένο λιβάδι. Η νεαρή θεά έτρεχε από λουλούδι σε λουλούδι, σαν πούπουλο. Μάζευε υπέροχα τριαντάφυλλα, βιολέτες, κρίνα, γαρύφαλλα, χωρίς να ξέρει η καημένη τι είχε αποφασίσει ο πατέρας της ο Δίας γι' αυτή. Γιατί, ο Δίας είχε αποφασίσει να τη δώσει γυναίκα στον αδελφό του, τον Πλούτωνα, το αφέντη του Άδη και του Κάτω Κόσμου, όπου εκεί δεν υπάρχει ποτέ φως κι ήλιος, ούτε πράσινα λιβάδια και λουλούδια.

Ο Πλούτωνα, λοιπόν, είδε την Περσεφόνη που έπαιζε στο λιβάδι και αποφάσισε να την αρπάξει. Παρακάλεσε όμως τη θεά Γη να βλαστήσει ένα λουλούδι μ' ασυνήθιστη ομορφιά. Η θεά Γη άκουσε την παράκληση του κι έκανε ένα εξάισιο λουλούδι, τον νάρκισσο, που το μεθυστικό άρωμά του ξεχυνόταν σε όλο το λιβάδι. Μόλις το είδε η Περσεφόνη, άπλωσε το χέρι, το άρπαξε απ' το κλωνάρι και το έκοψε. Την ίδια στιγμή, άνοιξε η γη και ο Πλούτωνα πρόβαλε από κάτω με το χρυσό του άρμα, που το σέρνανε μαύρα άλογα. Άρπαξε το κορίτσι, τ' ανέβασε στο άρμα του και χάθηκε με τα γοργά του άλογα μέσα στη γη. Καλά-καλά δεν πρόλαβε να φωνάξει η Περσεφόνη. Η τρομαγμένη της κραυγή ακούστηκε μακριά πολύ, ως πέρα στον Ωκεανό, ως τον ψηλό Όλυμπο, το βουνό που ζουν όλοι οι θεοί. Έκτος από τον Ήλιο, όμως, κανένας άλλος δεν είχε δει πως άρπαξε ο σκοτεινός Πλούτωνα την Περσεφόνη.

Άκουσε και η θεά Δήμητρα την κραυγή της κι έτρεξε στο λιβάδι, αναζητώντας παντού την κόρη της. Ρώτησε και τις φιλενάδες της τις Ωκεανίδες, πουθενά όμως δε βρέθηκε το κορίτσι.

Η Δήμητρα στενοχωρήθηκε πάρα πολύ για το χαμό της μοναχοκόρης της που τόσο αγαπούσε. Ντυμένη στα μαύρα εννέα μέρες περιπλανιόταν πάνω στη γη δίχως να νιώθει τίποτε γύρω της, δίχως να σκέφτεται, μόνο θρηνούσε. Έψαξε παντού την κόρη της, ζήτησε απ' όλους βοήθεια, κανένας όμως δεν ήξερε. Όσπου τη δέκατη μέρα πήγε και στο θεό Ήλιο κι άρχισε να τον ικετεύει με μάτια βουρκωμένα:

- Ω Ήλιε λαμπερέ, εσύ που πετάς στον ουρανό με το χρυσό σου άρμα και φέρνεις γύρω στεριές και θάλασσες, εσύ που όλα τα βλέπεις και τίποτα δε μπορεί να σου ξεφύγει, αν ίσως νιώθεις λίγη συμπόνια για μια πονεμένη μάνα, πες μου που είναι η κορούλα μου, η Περσεφόνη μου, πες μου που να την ζητήσω; Άκουσα την κραυγή της και ξέρω πως την άρπαξαν. Πες μου ποιος την πήρε; Έψαξα παντού, πουθενά όμως δεν την βρήκα.

Ο μύθος της Θεάς Δήμητρας Όπως οι εποχές αλλάζουν...

Κι ο λαμπερός Ήλιος είπε στη Δήμητρα:

- Ξέρεις πόσο σ' εκτιμώ τρανή θεά, βλέπεις πόσο λυπάμαι για τη συμφορά που σε βρήκε. Μάθε πως ο Δίας έδωσε την κόρη σας γυναίκα στο σκοτεινό αδελφό του, τον Πλούτωνα. Αυτός άρπαξε την Περσεφόνη και την πήγε στο τρομακτικό του βασίλειο. Πνίξε τον πόνο σου θεά γιατί ο άντρας της κόρης σου είναι άρχοντας μεγάλος κι εκείνη έγινε γυναίκα του τρανοδύναμου αδελφού του Δία.

Η καρδιά της Δήμητρας σπάρραξε ακόμα πιο πολύ. Θύμωσε τρομερά με το Δία γιατί έδωσε την κόρη τους στον Πλούτωνα χωρίς να τη ρωτήσει. Παράτησε τους θεούς, άφησε το σπίτι της στο φωτεινό Όλυμπο, μεταμορφώθηκε σε κοινή θνητή και, ντυμένη στα μαύρα, καιρό πολύ περιπλανήθηκε ανάμεσα στους ανθρώπους κλαίγοντας συνέχεια.

Τίποτα πια δε φύτρωνε πάνω στη γη. Τα φύλλα των δέντρων κιτρίνισαν και πέσανε. Τα δάση γυμνώθηκαν. Τα λουλούδια γείρανε τα πολύχρωμα πέταλά τους και μαράθηκαν. Το χορτάρι ξεράθηκε. Τα περιβόλια δεν καρποφορούσαν. Τα πράσινα αμπέλια δεν ωρίμαζαν πια. Έσβηνε η ζωή στη γη. Παντού βασιλεύε η πείνα. Όλοι οι άνθρωποι θρηνούσαν. Το ανθρώπινο γένος κόντευε ν' αφανιστεί. Μα η Δήμητρα, βυθισμένη στη στεναχώρια της για το χαμό της κορούλας της, τίποτε δεν έβλεπε, τίποτε δεν άκουγε.

Κάποτε, ύστερα από πολλές μέρες, έφτασε η Δήμητρα στην Έλευσίνα. Κάθισε κάτω, πάνω στην «πέτρα τού πόνου», κοντά στο «Πηγάδι των παρθένων». Έμενε εκεί ασάλευτη σα βράχος. Τα πένθιμα ρούχα της πέφτανε ως χάμω. Είχε το κεφάλι γυρτό κι απ' τα μάτια της ποτάμι τρέχανε τα δάκρυα πάνω στο στήθος της. Πολύ ώρα έμεινε έτσι η Δήμητρα, μονάχη κι απαρηγόρητη.

Εκεί την είδαν οι κόρες του Κελεού, του βασιλιά της Ελευσίνας. Ξαφνιάστηκαν που είδαν τη μαυροφορεμένη γυναίκα που έκλαιγε κοντά στο πηγάδι. Πήγαν κοντά της και την ρώτησαν με συμπόνια ποια είναι. Μα η θεά δε φανέρωσε τ' αληθινό της όνομα, μόνον τους είπε πως τη λένε Δηώ κι είναι από την Κρήτη, πως την άρπαξαν πειρατές, αλλά κατάφερε να τους ξεφύγει και αφού περιπλανήθηκε καιρό πολύ, έφτασε στην Έλευσίνα. Η Δήμητρα τις παρακάλεσε να την πάρουν σπίτι τους, προσφέρθηκε να υπηρετεί τη μάνα τους, να μεγαλώνει τα παιδιά της και να κάνει διάφορες δουλειές στο σπιτικό του βασιλιά Κελεού. Οι κοπέλες την πήγαν στη μητέρα τους Μετάνειρα.

Δεν ήξεραν ότι στο πατρικό τους σπίτι φέρνανε μια τρανή θεά. Μόλις όμως η Δήμητρα πέρασε το κατώφλι κι άγγιξε την πόρτα όλο το σπίτι φωτίστηκε με λάμψη θεϊκή. Η Μετάνειρα σηκώθηκε να προϋπαντήσει τη θεά, γιατί κατάλαβε ότι οι κόρες της δε φέρανε στο σπίτι μια κοινή θνητή. Η γυναίκα του Κελεού υποκλίθηκε μπροστά στην άγνωστη και της πρόσφερε το βασιλικό θρόνο να κάτσει. Μα η Δήμητρα δε δέχτηκε. Κάθισε στο σκαμνί της παρακόρης κι έμεινε αδιάφορη στο κάθε τι που γινόταν γύρω της. Μια όμως απ' τις παρακόρες, η Ιάμβη, βλέποντας πόσο λυπημένη ήταν η ξένη, θέλησε να διώξει τη λύπη της. Την περιποιήθηκε καλόκαρδα. Τα γέλια της ακούγονταν δυνατά και τα αστεία της δε σταματούσαν. Για πρώτη φορά από τότε που άρπαξαν την κόρη της την Περσεφόνη, η Δήμητρα χαμογέλασε και για πρώτη φορά από τότε, αποφάσισε να βάλει κάτι στο στόμα της.

Ο μύθος της Θεάς Δήμητρας

Όπως οι εποχές αλλάζουν...

Ωστόσο, ποτέ δεν ξεχνούσε το χαμό της αγαπημένης της κόρης κι ήταν το ίδιο θυμωμένη με το Δία. Η γη εξακολουθούσε να μένει άκαρπη. Οι άνθρωποι πεινούσαν ολοένα και πιο πολύ, γιατί κανένας σπόρος ούτε χορτάρι φύτρωνε στα χωράφια. Τα παρακάλια και οι φωνές των πεινασμένων υψώνονταν ως τον ουρανό, μα τη Δήμητρα δεν την ένοιαζε. Όλα τα πλάσματα της γης ήταν έτσι καταδικασμένα να χαθούν.

Ο τρανός Δίας, όμως, δεν ήθελε το χαμό των ανθρώπων και έστειλε στη Δήμητρα την Ίριδα, την ταχυδρόμο των θεών. Πέταξε αυτή γρήγορα με τα διάφανα φτερά της κι ήρθε στην Ελευσίνα, στο ναό της θεάς Δήμητρας, και την παρακάλεσε να ξαναγυρίσει ανάμεσα στους θεούς, στο φωτεινό Όλυμπο. Χαμένα πήγαν τα παρακάλια. Ο τρανός Δίας έστειλε κι άλλους θεούς στη Δήμητρα. Εκείνη, όμως, δεν ήθελε να ξαναγυρίσει στον Όλυμπο, παρά μονάχα αν της ξαναγύριζε ο Πλούτωνα το κορίτσι που της πήρε.

Τότε ο Δίας έστειλε στο σκοτεινό αδελφό του, τον Ερμή, που είναι γοργός σαν το φύσημα τ' ανέμου. Κατέβηκε ο Ερμής στα τρομακτικά βασίλεια του Κάτω Κόσμου, παρουσιάστηκε μπροστά στον Πλούτωνα, που καθόταν σε χρυσό θρόνο, και του είπε τι πρόσταζε ο Δίας.

Ο Πλούτωνα δέχτηκε ν' αφήσει την Περσεφόνη να φύγει, της ζήτησε, όμως, πρώτα να καταπιεί εφτά σπυριά ροδιού που είναι το σύμβολο του γάμου για να τη δέσει για πάντα μαζί του. Η Περσεφόνη ανέβηκε μαζί με τον Ερμή στο χρυσό άρμα του άντρα της. Τα άλογα του θεού ξεκίνησαν καλπάζοντας, γιατί κανέναν κίνδυνο δε φοβόντουσαν αυτά και αμέσως έφτασαν στην Ελευσίνα.

Απ' τη χαρά της η Δήμητρα τα ξέχασε όλα κι έτρεξε να σφίξει στην αγκαλιά την κόρη της. Ήτανε πάλι με τ' αγαπημένο της κορίτσι και γύρισε μαζί της στον Όλυμπο. Ο τρανός Δίας αποφάσισε τότε οκτώ μήνες να ζει η Περσεφόνη με τη μητέρα της στον Όλυμπο και τέσσερις μήνες με τον άντρα της τον Πλούτωνα στον Άδη.

Κι έκανε πάλι η θεά Δήμητρα τη γη να καρπίσει κι όλα πάλι άνθισαν και πρασίνισαν. Τα δάση ντύθηκαν μ' ανοιξιότικες τρυφερές φυλλωσιές και τα λουλούδια στόλισαν, σα σμαράγδια, τα χλοερά λιβάδια. Γέμισαν οι κάμποι στάχια, άρχισαν οι κήποι ανθούν και να σκορπούν μεθυστικές μυρωδιές και να λάμπουν μέσα στις ηλιαχτίδες οι καταπράσινες κληματαριές. Όλη η φύση ξυπνούσε. Όλα τα πλάσματα της γης χάρωνταν και ευχαριστούσαν την θεά Δήμητρα και την κόρη της Περσεφόνη.

Από τότε, η Περσεφόνη κάθε χρόνο χωρίζεται από τη μητέρα της και, κάθε φορά που φεύγει, η Δήμητρα λυπάται και ντύνεται πάλι στα μαύρα. Όλη η πλάση θρηνεί σαν φεύγει η Περσεφόνη. Τα φύλλα κιτρινίζουν κι ο φθινοπωρινός αέρας τα ξεριζώνει από τα δέντρα. Τα λουλούδια μαραίνονται κι έρημοι μένουν οι κάμποι περιμένοντας τον ερχομό του χειμώνα. Αποκοιμάται η πλάση, για να ξυπνήσει μόλις έρθει η Άνοιξη, όταν η Περσεφόνη γυρνάει στη μητέρα της από το βασίλειο του Πλούτωνα. Τη μέρα εκείνη, η μεγάλη θεά Δήμητρα χαίρεται και χαρίζει άφθονα δώρα στους ανθρώπους.